

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 70 (1)

IZDAN 15. JUNA 1924

PATENTNI SPIS BR. 1980.

Emil Kroutl, Budweis, Čehoslovačka.

Olovka sa pokretnim pisaćim šiljkom.

Dopunski patent uz osnovni patent broj 1974

Prijava od 26. maja 1922.

Važi od 1. juna 1923.

Najduže vreme trajanja do 30. aprila 1938.

Pravo prvenstva od 4. maja 1922. (Austrija).

Predmet ovog pronalaska je celjishodno usavršavanje olovke koja je opisana u osnovnom patentu br. 1974. i to u pogledu ograničavanja pomeranja zupčaste šipke, i u pogledu prostijeg povraćanja iste. U osnovnom patentu opisano, teorijski neograničeno pomeranje pisaćeg šiljka ima taj nedostatak, što je time vrlo teško udešavanje jedne odredjedene slobodne dužine pisaćeg šiljka, odn. moguće je samo pri izvesnoj pažnji, što je naročito pri pisanju nezgodno. S druge strane pisaći šiljak se lako izgurne suviše napred, usled čega nastaje često lomljenje šiljka.

• Prema ovom pronalasku sprečava se to time, što se prostim preinačenjem unutrašnje čaure u vezi sa jednim zaustavljajkim klinom, koji dozvoljava da se međusobnim pomeranjem čaurnih delova koji klize jedan u drugom proizvedeno kretanje zupčaste šipke, i sa ovom i kretanje pisaćeg šiljka, izvede samo za jednu širinu zupca, dok je veće pomeranje moguće samo automatskim ponavljanjem ograničenog međusobnog pomeranja čaure („repetiranjem“). Ograničenje hoda može pak da se postigne i drugim poznatim sredstvima za zaustavljanje. Ovim preinačenjem nastaje pak za povraćanje zupčaste šipke spiralnom oprugom, ta nezgoda, da se pri puštanju kvake za pomeranje, odn. za zaustavljanje, zupčasta šipka naponskom silom opruge potpuno upuče, i naročito pri već kratkom šiljku pomeranjem za jedan zubac

izlazi šiljak tek posle čestog „repetiranja“ iz ležišta, pošto je razmak za prazni hod već suviše velik. Zato je naročito izabrano ustrojstvo, koje je niže opširno opisano.

Na crtežu je predstavljen primera radi jedan način izvodjenja ovog pronalaska, i to pokazuje

Sl. 1. uzdužan presek kroz olovku pri početku pomeranja zupčaste šipke (sa uvučenim pisaćim šiljkom).

Sl. 2. Isti presek sa potpuno izvučenom zupčastom šipkom.

Sl. 3. pokazuje način otvaranja kvake za povlačenje zupčaste šipke, dok

Sl. 4. predstavlja izgled olovke u položaju, koji je okrenut za 90° prema slikama 1—3.

Prema tome sastoji se olovka u glavnome iz tri dela. Iz jedne unutrašnje prednje čaure *e*, na kojoj je učvršćena jedna kvaka za zaustavljanje *g* i jedna opružna poluga *k*, iz jedne zadnje čaure *h*, koja je navučena preko prednje čaure, i koja nosi kvaku za pomeranje *ch*, i iz jedne zupčaste šipke *a* koja klizi u čauru *e* i čiji su zupci otkriveni uzdužnim usekom *f* u unutrašnjoj čauri *e*. Za vodjenje pisaćeg šiljka zavrtnuto je na kraju čaure *e*, ležište *m*. Obe čaure *h* i *e* koje se mogu pomerati jedna na drugoj, spojene su jednim klinom *l* tako da se one mogu da pomeraju jedna prema drugoj ili jedna od druge samo za dužinu jednog zupca na zup-

častoj šipci. U toj celji ima unutrašnja čaura jedan uzdužni usek p , čija je dužina ravna zbiru širine klina i dužine zupca, u kome se prema tome klin l , koji je zalemljen na oba kraja na spoljnoj čauri može pokretati samo za dužinu jednog zupca.

Rukovanje pisaljkom biva na taj način, što se jednom rukom uhvati čaura e , a drugom rukom čaura h , i obe čaure se razvuku. Usled toga će kvaka za pomeranje ch pokliznuti uz kosu ravan zupca i uskočiti u naredni zubac, pošto kvaka za zaustavljanje g sprečava zupčastu šipku a da se i ona pomeri (sl. 1.). Dalje izvlačenje čaure sprečava pak dužina useka p , na čauri e , koja udari na klin l čaure h i ograniči tačno hod, čak i pri snažnom izvlačenju obeju čaura. Za isterivanje pisaceg šiljka, moraju sad obe čaure da se uvuku jedna u drugu, usled čega kvaka za pomeranje ch tera pred sobom zupčastu šipku, a kvaka za zaustavljanje klizi sad uz kosu površinu i upadne u naredni zubac (sl. 2). I ovde je pomeranje ograničeno na jednu dužinu zupca, i to opet udarom klina l na levu ivicu useka p . Taj proces (repetiranje) može da se ponovi proizvoljno puta i sa proizvoljnom snagom a bez opasnosti, da se olovka pokvari, dok se ne postigne željena slobodna slobodna dužina pisaceg šiljka. Jednim daljim „repetiranjem“ izvlači se već ispisani šiljak, opet u potrebnoj dužini izvan ležišta m .

Da bi se pisaci šiljak ponovo upukao potisne se na više opružna poluga k (sl. 4) koja se nalazi na sredini čaure e pri čemu ona izdigne obe kvake g i ch tako da sad oslobođena zupčasta šipka može upravljanjem olovke sama da padne u nazad ili da se pritiskom na pisaci šiljak uvuče na željenu meru. Ovo podizanje kvaka omogućava se time, što obe opružne kvake g i ch imaju na vojim krajevima uzdužne useke, pri čemu

je jedna polovina (na sl. 1 nacrtana punim crtama) pravouglasto savijena i prestavlja pravu kvaku, a druga polovina (na sl. 1 tačkasto) savijena je tako, da ona leži na opružnoj poluzi k , u njenom položaju mirovanja, tako, da se cela kvaka g ili ch podigne, pritiskom na opružnu polugu k .

Obe čaure e i h pričvršćene su svaka u jednom omotaču od metala, drveta, galalita ili tome slično, na kome mora samo da se nalazi jedno dugme za pritiskivanje poluge k . Medjusobnim pomeranjem obeju čaura izvlači se pisaci šiljak a uvlači se prostim naslanjanjem šiljka na površinu za pisanje pritiskujući na dugme za pritisak k .

Spoljašnji oblik je proizvoljan.

Patentni zahtevi:

1. Olovka sa pokretnim pisacim šiljkom prema patentu br. 1974 naznačena time što je medjusobno pomeranje obeju čauru e i h koje klize jedna u drugu, ograničeno ustrojtstvom jednog organa za zaustavljanje npr. klina za zaustavljanje (l) koji se vodi u odgovarajući odmerenom uzdužnom useku (p) na jednoj čauri, a koji je pričvršćen na drugoj čauri (b).

2. Olovka po zahtevu 1, naznačena time, što je uzdužni usek (p) odmeren tako, da se u njemu može klin za zaustavljanje (l) slobodno pomerati aksialno, samo za dužinu jednog zupca zupčaste šipke (a) usled čega nastaje medjusobnim pomeranjem obeju čaura pomeranje pisaceg šiljka uvek samo za dužinu jednog zupca.

3. Olovka po zahtevu 1, naznačena time, što se kvake za pomeranje (e i h) otvaraju pritiskom na opružnu polugu (k) koja je nameštena na donjoj strani jedne čaure tako da se zupčasta šipka može slobodno pomerati.

Fig. 1.

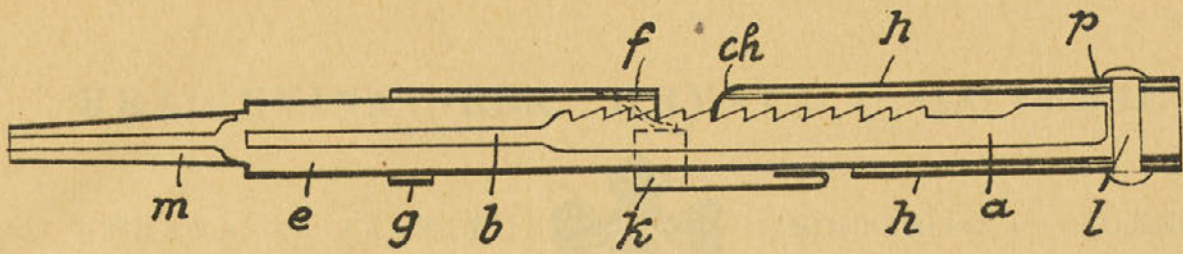

Fig. 2.

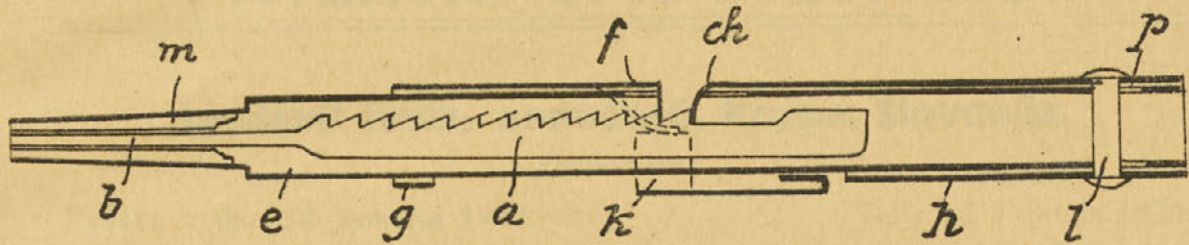

Fig. 3.

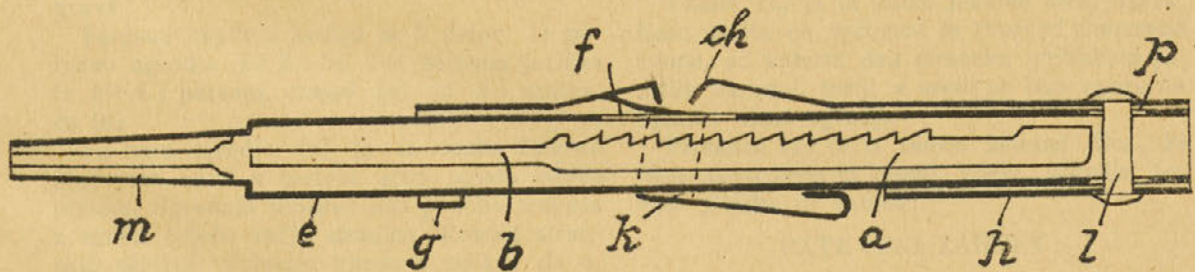

Fig. 4.

